

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 652 sahifa,
6-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Fizika ta'limida integratsiyalashgan yondashuv: mazmuni va ahamiyati.....	10
<i>Doniyorova Iroda Baxtiyor qizi</i>	
Zamonaviy boshlang'ich ta'lim: milliy dastur, kompetensiya va xorijiy tajriba integratsiyasi.....	14
<i>Omonova Nilufar Parda qizi</i>	
The Role of Environmental Project-Based Learning in Developing EFL Learners' Productive Skills.....	19
<i>Xujanova Shaxina Abdullayevna</i>	
Boshlang'ich sinflarda integratsiyalashgan ta'limning pedagogik aspektlari	24
<i>Eshpo'latova Elnora Yo'ldoshovna</i>	
Talabalarda stressga barqarorlikning nazariy va amaliy tahlili.....	29
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Maxmudova Shahzoda Maksudovna</i>	
Malakaviy o'quv amaliyoti jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda didaktik ta'minotning ahamiyati.....	32
<i>Ramozonova Bahroy Sadriddinovna</i>	
Oliy ta'limda raqamli pedagogikaning institutsionlashuvi: boshqaruv, siyosat va raqamli transformatsiya strategiyalari.....	36
<i>Nuraliyeva Dilshoda Yo'lichiboy qizi</i>	
Aholini jismoniy sog'lomlashtirishda sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi.....	41
<i>V. Sh. Raximov</i>	
O'spirinlik davrida motiv va motivatsion sohalarning kasb tanlashdagi o'rni	46
<i>Rayimqulova S., Pulatova R., Do'smatova S., Matyakubova Shohista Odambov qizi</i>	
Tarbiyachi shaxsining shakllanishida psixologik determinantlarning roli	51
<i>Vasila Yusupova</i>	
Kasbiy ta'lim o'quvchilarini ijodiy qobiliyatini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish	55
<i>B. X. Sharopov</i>	
Raqamli axborot makonida gumanistik g'oyalarni integratsiyalashning nazariy konsepsiyasi	59
<i>Isanov Najotbek Ilmamat o'g'li</i>	
Fanlararo integratsiya asosida o'quvchilarda iqtisodiy bilimlarni rivojlantirish imkoniyatlari.....	63
<i>J. M. Fayzullayev, Ortiqova E'zoza Olimjon qizi</i>	
Millatlarning o'ziga xos dunyoqarashining psixologik xususiyatlari	67
<i>Murxashev Axmadxon Olimjon o'g'li</i>	
Xalqaro ta'lim dasturlari asosida kasbiy ta'lim muassasalarida metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	70
<i>S. A. Qarshiboyev</i>	
Ijtimoiy media kontentlari orqali talabalarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning nazariy asoslari.....	74
<i>Suyunov Rustam Sadriddinovich</i>	
Ko'p tilli muhitda ingliz tilini o'rganishning lingvistik xususiyatlari	78
<i>Teshaboyeva Mohichexra Sohibjon qizi</i>	
Axborotlashgan jamiyat sharoitida bo'lajak pedagoglarning mediakompetentligini rivojlantirish zarurati.....	81
<i>Umarov Azizbek Vaxobovich</i>	
O'quvchilarda badiiy matn leksikasini o'zlashtirishdagi qiyinchiliklar: muammo va yechim.....	85
<i>Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini ma'naviy tarbiyalashda Ahmad al-Farg'oniy asarlarini kompyuter imitatsion modellari asosida o'qitish metodikasi.....	89
<i>S. S. Qulmurodova</i>	
Enhancement of Periodontal Disease Management Strategies in Individuals With Chronic Hepatitis C Following Attainment of a Sustained Virological Response.....	92
<i>Makhmudova Ugi'loy Bakhtiyorovna</i>	
Epithelial-Mesenchymal Transition's Possible Role in the Pathogenesis of Periodontitis (Literature Review)	95
<i>Burkxonova Zarafruz Kobilovna</i>	
Gamifikatsiya asosida bo'lajak oligofrenopedagoglarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish texnologiyalari mexanizmini tatbiq etish	102
<i>Bozorboyev Javlon</i>	
Bo'lajak chizmachilik o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish omillari.....	106
<i>Jamilova Dilsuza To'iqin qizi</i>	

Elektir va magnit maydonida yorug'likning ikkilamchi sinishi.....	110
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Alimardonov Husan Yorqin o'g'li, Ismatullayev Sayfiddin Panji o'g'li</i>	
Lazer texnologiyalarining zamonaviy qo'llanilishi	114
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Muminova Sevinch Kamoliddin qizi, Begnayeve Dilbar Bobonazar qizi</i>	
Fotometrik kattaliklar	117
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Mamatqulova Zebo Komiljon qizi, Xolmaxmatova Sevara Sirojiddin qizi</i>	
Qutublangan yorug'lik manbalari	121
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Turdimurodova Kumushbib, Normuminova Madina</i>	
Tabiatdagi optik hodisalar	125
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Qudratova Sevinch Otabek qizi, Ulasheva Ruxshona Rustam qizi</i>	
Rus tilini o'qitishda kompetensiyaga asoslangan innovatsion yondashuvlardan foydalanish	129
<i>Erkinova Nozima Utkir qizi</i>	
Rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning ijtimoiy-psixologik reintegratsiyasini tadqiq etishning ilmiy-metodologik tahlili	133
<i>Ikmatullayev G'. Z.</i>	
Raqamli ta'lim platformalarida matematika o'qitishda sun'iy intellekt yordamida baholash tizimini takomillashtirish	136
<i>Mirzayeva Shahlo Abduraxmanovna, Akbarov Ulug'bek, Abdivaliyeva Umida</i>	
Linguistic and Pedagogical Foundations of Teaching English as a Foreign Language in The Uzbek Context.....	140
<i>Shokirova Mushtariy</i>	
Sun'iy intellektning ta'lim jarayonidagi transformatsion roli	144
<i>Uzoqboyev Xojiakbar Qobuljon o'g'li</i>	
Enhancing Collaborative Learning and Peer Feedback in EFL Classrooms Through Padlet: a Digital Approach to Group Work and Assessment.....	148
<i>Veronica Khatamova</i>	
Kar va zaif eshituvchi o'quvchilarning rasmlar asosida aqliy faoliyatini rivojlantirishning vizual-didaktik texnologiyalarini takomillashtirish.....	152
<i>Meliqo'ziyev Abduraxmonjon Qahramonjon o'g'li</i>	
Emotsional intellekt – hr menejrlarning qaror qabul qilish kompetensiyasining determinanti sifatida	157
<i>Abdukarimov Muhammadjon Muratovich</i>	
O'g'il bolalarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning tizimli-pedagogik modeli: nazariya, metodologiya va amaliyot	162
<i>Islamova Fotima Shamsiddinovna</i>	
Barkamol yosh avlod fazilatlarini shakllantirishda milliy innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni.....	170
<i>Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna</i>	
Development of Prevention of Professional-Pedagogical Deformation on the Basis of Health-Saving Technologies in Higher Educational Institutions.....	174
<i>Saidova Parvina Mirzo kizi</i>	
O'zbek xalq pedagogikasi mazmuni asosida talabalarni oilaviy hayotga tayyorlashning ilmiy nazariy asoslari	178
<i>Rahmonqulova Guliza Faxriddin qizi</i>	
Bolalarning maktabgacha yosh davrida emotsional rivojlanishiga oid nazariy qarashlar tavsifi.....	182
<i>Abduraxmonova Gulmira Arapjon qizi, Yuldasheva Umida Maxmudovna</i>	
Alohida ehtiyojli bolalar uy ta'limini tashkil etishning korreksion pedagogik tizimining tarkibiy komponentlari.....	186
<i>Jo'raxo'jayev Muhammadazizxo'ja Xalilxo'ja o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida multimedia vositalarining ahamiyati.....	190
<i>Umida Marasulova</i>	
Boshlang'ich funksiya va aniqmas integral.....	193
<i>Mirzayeva Shahlo, Isroilova Zahro, Erkinova Shahrizoda, Javliyeva Dilnura</i>	
Maktabgacha ta'limda bolalar adabiyoti kerakmi?!.....	196
<i>Dilfuza Shadiyeva</i>	
Experimental Study on the Psycho-Pedagogical Effectiveness of Mall-Based Multimodal Learning in Developing Pluricultural Competence	200
<i>Azimova Sevara Muzaffar qizi</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Simulyatsion o'quv muhitida fizika o'qituvchilarining o'z-o'zini boshqarish va refleksiv kompetentligini oshirish 205 Muradov Iloxomjon Abduxamid o'g'li	205
	Ta'lim menejmentida strategik boshqaruv tushunchasining evolyutsiyasi 209 Raximjonov Jamshid Rafiqjon o'g'li	209
	Raqamli kompetentlik tushunchasining ilmiy-nazariy talqini va xorijiy hamda mahalliy tadqiqotlar tahlili 214 Umirov Boboyor Baxtiyor o'g'li	214
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyatlar samaradorligini oshirishda pedagogik multimedia vositalaridan foydalanish usullari 218 Abdreimova Maftuna O'ktam qizi	218
	Boshlang'ich sinf texnologiya darsliklarining tuzilishi hamda o'quvchilar yoshiga muvofiqligi 223 Bobolov Nuriddin Tojiyevich	223
	Oliy ta'limda pedagoglarning boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalar 228 Isabekov Bahodir Isabek o'g'li	228
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda tolerantlik madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-psixologik masalalari 233 Boydavletova Sohiba Abduganiyevna	233
	Aksiologik yondashuv asosida tarbiya fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish 239 G'aybullayev Bobur Nomonjon o'g'li	239
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning ahamiyati 243 Toshpo'latova Muxlisa G'olib qizi	243
	Bo'lajak o'qituvchilarning refleksiv kompetentligini rivojlantirishning mazmuni va ilmiy-nazariy pedagogik asoslari 248 Mamatqulova Saboxat Abduraxmonovna	248
	Maktabgacha ta'limda monitoring va baholash tizimini takomillashtirish 253 Amanova Durdona Kaxramonovna	253
	O'zbekiston yoshlarining ma'naviy va estetik tarbiyasida tasviriy san'at va zamonaviy pedagogik texnologiyalar 257 Esanova Hulkar Abdurayim qizi	257
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida eksperimental-tajriba faoliyatini tashkil etish 261 Gafurova Dilnoza Saloxiddinovna	261
	Ommaviy axborot vositalarining jamiytdagi xavfsizlik hissiga ta'sirining nazariy va amaliy tahlili 266 Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Qoldiboyeva Xayriniso Eldarovna	266
	Milliy o'yinlarni o'qitishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari 269 Ismatov Po'latjon Abdumannobovich	269
	Ta'lim sifatini boshqarish jarayonida kvalimetrik parametrlarini takomillashtirishda xorijiy tajribalarning ahamiyati 273 Karimova Maxbubaxon Mukimjonovna	273
	Innovatsion ta'lim sharoitida bolalar adabiyotini o'qitish metodikasini takomillashtirish modeli 278 Mirzayeva Nigora Bozorovna	278
	Matematika o'qitishda milliy qadriyatlarni aks ettirish 282 Mirzayeva Shahlo, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi, Muxtorova Sevinch Asad qizi, Xolboyeva Mushtariy Zayniddin qizi	282
	Ingliz tilida fe'l frazeoformalarining morfologik tuzilishiga xos umumiy xususiyatlar 285 Jo'rayeva Nargiza Shavkatovna	285
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yozma nutqini o'stirishda interaktiv metodlarning ahamiyati 289 Ramazonova Munisa Hoshim qizi	289
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarining lug'at boyligini oshirishda intelektual o'yinlar va interfaol usullardan foydalanish 294 Raxmonova Gulrux Ubaydullayevna, Ibragimova Dildora Turabovna	294
	Maktabgacha ta'limda pedagoglar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda uslubiy xizmat va hamkorlik mexanizmlarining samaradorligi 298 S. A. Rahmonberdiyev	298
	Yoshlarni destruktiv submadaniyatlar ta'siridan himoyalashning innovatsion pedagogik usullari 304 Xasanova Marxabo Turayevna	304
	Социально-психологические особенности домашнего насилия в условиях трансформации семьи и цифровизации общества 308 Абдукадирова Лаура Юльбарсовна, Абдуллаева Азиза Комилжон кизи	308
	Педагогические основы развития инновационной компетентности педагогов в системе дошкольного образования 315 Гульнара Ахтямовна	315

Роль учебного процесса и творческой деятельности в сохранении психологического равновесия.....	320
<i>Коршубаева Рано Хазраткуловна</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik tasavvurlar (son, shakl, o'lcham, fazoviy munosabatlar)ning psixologik-pedagogik xususiyatlari va rivojlanish bosqichlari	325
<i>Bibizaynab Otaxo'jayeva</i>	
Ertaklarni rollarga bo'lib o'qish orqali o'quvchilarda boshqaruvchanlik qobiliyatini shakllantirish	328
<i>Sobirova Fotimaxon Baxodir qizi, Narkabilova Gulnoza Po'latovna</i>	
Jadid ayollari fenomenining tarixiy va intellektual mohiyati	332
<i>Ergashova Mehriniso Husniddin qizi</i>	
The Importance of Pronunciation in Language Learning	335
<i>Nazarova Gulbaxor Azimjon Qizi</i>	
Ta'lim jarayonida test texnologiyalaridan foydalanishga qo'yiladigan pedagogik talablar	340
<i>Rasulov Ulug'bek Murodulloyevich</i>	
Tibbiyot ta'limida mentor va talaba munosabatlarining tahliliy tafakkurga ta'siri	345
<i>Osbayov Muhammadjon Imaraliyevich</i>	
Oila qadriyatlari va ta'lim tizimi orqali ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirish.....	350
<i>Tuymurodova Donoxon Istam qizi, D. Sh. Yuldasheva</i>	
Будущее французского языка в XXI веке: глобальные тенденции, вызовы и перспективы.....	354
<i>Азамжонova Сарвиноз Шухратовна</i>	
Dars jarayonida o'yin folklori namunalaridan samarali foydalanish usullari.....	360
<i>Safarova Nigora Oxunjonovna, Durmatova Oygul Orifjonovna</i>	
Yosh basketbolchilarni zamonaviy sport mutaxassisligiga yo'naltirishning samaradorligi.....	364
<i>Rahimov Bobirjon Abdurasulovich</i>	
Matematikani o'qitishda vizual tafakkur psixologiyasi.....	370
<i>Inomova Ozodaxon Shavkatjon qizi</i>	
O'zbek oilalarida gender tenglikning etnopsixologik xususiyatlari.....	374
<i>Yusupova Mardona Matkubulovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida sun'iy intellekt yordamida aniq fanlarni o'qitish va talabalarning kasbiy-pedagogik kompetensiyalarini shakllantirish	378
<i>Mirzayeva Shahlo, Olmasov Elshod Elmurod o'g'li, Jabborov Muhammadali Abdumannof o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional intellektni rivojlantirish usullari.....	382
<i>Marufova Munira Egamkulovna</i>	
Elektron ta'lim jarayonida "raqamli profilaktika"ni ommalashtirish va "axborot hurujlari"ni bartaraf etish usullari	385
<i>Qo'ng'iro'tboy Avezimbetovich Sharipov, Sirojiddinov Nuriddin Saxobiddinovich</i>	
Tibbiyot sohasida ayollar karyerasi rivojlanishining imkoniyatlari va to'siqlari.....	393
<i>Axmedova Maysara Baxromovna</i>	
Tog' echkilarida xonakilashtirish natijasida paydo bo'lgan o'zgarishlar	397
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Ashurova Dilorom Abdusamat qizi, Elmurodova Munisa Baxtiyor qizi</i>	
Kumush tovon balig'i (Carassius gibelio Bloch)ning oziqlanish xususiyatlari va suv ekotizimidagi ekologik roli	402
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Rahmonqulova Ruxshona Qudratovna, Xurramova O'g'ilshod Usmon qizi</i>	
Inklyuziv ta'limga jalb etilgan bolalarni psixologik qo'llab-quvvatlashning pedagogik ahamiyati	406
<i>Akbaraliyeva Mohlaroyim Abdujalil qizi</i>	
O'smirlardagi agressiyani korreksiyalashda art-terapiya metodlarini qo'llashning psixologik jihatlari	413
<i>Jalilova S. X., A'loyeva Fazilat Alijon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda agressiyani bartaraf etishning psixologik texnologiyalari.....	416
<i>G'aybullayeva Anora Tolib qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosida o'quv jarayonini shaxsiylashtirish: nazariya va amaliyot.....	420
<i>Mirzayeva Shahlo, Ergashov Komilbek Muhiddin o'g'li, Rahmonov Og'abek</i>	
Sharq mutafakkirlarining tafakkur va aqliy taraqqiyot masalasidagi qarashlari	423
<i>Manzura Shodmonqulova</i>	
Umurtqalilarda regeneratsiya jarayonlarining molekulyar va fiziologik asoslari.....	427
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Mirzayeva Ruxsora Shukur qizi, Abdurahmonova Marjona Salim qizi</i>	
Qushlarning evolyutsiyasida uchishga moslashish jarayoni.....	432
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Nurillayeva Mavluda Abduvohid qizi, Muhammadiyeva Shaxrizoda Panji qizi</i>	
O'zbekistonning janubiy hududlarida O'rta Osiyo toshbaqasi (Testudo horsfieldii)ning bioekologik xususiyatlari va muhofazasi.....	437
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Xasanova Baxtigul Asqar qizi, Jo'rayeva Sojida Abray qizi</i>	

Maktabgacha ta'limda ekologik madaniyatni shakllantirish: "yashil pedagogika"ning global tendensiyalari va innovatsion modellari	441
Bo'riyeva Shahzoda Otaniyoz qizi	
Qushlarning ekologiyasi, biosferadagi o'rni va inson hayotiga ta'siri.....	444
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyeva, Qalandarova Muxlisa Aimardonovna, Xamrayeva Feruza Oybekovna	
Pedagogik amaliyot modelining transformatsiyasi: passiv kuzatishdan kasbiy jarayonga chuqur kirib borish tendensiyasi	448
Abdrashitova E. V.	
Ta'lim jarayonida baholashning zamonaviy yondashuvlari va uning o'quvchilar rivojlanishidagi ahamiyati ..	454
Abduraxmonova Dilobar Shuhratbekovna	
Yirtqichlarning ov strategiyalari: evolyutsion moslashuv, neyrofiziologik asoslar va ekologik modellashtirish	458
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyeva, Saidov Asadbek Qudratovich, Abdusattorov Abdulqosim Abdulxamidovich	
Yoshlar o'rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish	464
Ahmadjonova Shahnozaxon Yarqinovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida funksional savodxonlikni rivojlantirishning nazariy-metodik asoslari hamda o'quvchilarning amaliy kompetensiyalarini shakllantirish yo'nalishlari.....	467
Alimova Farzona Abdukamalovna, Gubayeva Aziza Ismatillayevna	
Muhandislik ta'limida ijodkorlikni rivojlantirishning nazariy va metodologik yondashuvlar	474
Avazov Jo'rabek Donayevich	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida.....	478
D. D. Zuparova, Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Geometriya fanida isbotlashga doir masalalarning o'quvchilarda divergent tafakkurni rivojlantirishdagi didaktik imkoniyatlari.....	483
Davletov Davronbek Egamberganovich	
An'anaviy xonandalikni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash.....	488
Fazliddinov Zokir Xusniddin o'g'li	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda agressiv xulq-atvor namayon bo'lishi	493
G'ayibova Nargiza Anorbayevna	
Methodology for Organizing Tutoring Activities in the Credit-Module System	497
Isabekov Shavkat Isabekovich	
Ta'lim boshqaruvida rahbarlarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari	500
Islamova Dilfuza Dilshodovna	
O'zbek yuridik terminologiyasining boyishining ichki va tashqi manbalari.....	504
Ismoilova Sug'diyona Ashurovna	
Tarbiyasi og'ir o'smirlar orasida jismoniy faoliyat darajasi bilan akademik yutuqlar orasidagi bog'liqlikni takomillashtirish	508
Isoqov Nuriddin Halim o'g'li	
Bo'lajak chizmachilik o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish omillari.....	511
Jamilova Dilsuza To'lqin qizi	
Talaba qizlarning jismoniy faolligini oshirish yo'llari	515
Jumanova Iroda Shokirjon qizi	
Online marketingda emotsional manipulatsiya usullarining ta'siri	518
Nurmatov Nurhayot, Kimsanboyeva Komila Shermuxammadqizi	
O'yin faoliyati va integrativ mashg'ulotlar asosida tarbiyani tashkil etish metodikasi	522
Mamatova Farida Iminjanovna	
Oliy ta'lim tizimida inklyuziv ta'limning mazmuni va uning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	527
Mirsaidova Muborak	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faoliyatini modellashtirishning didaktik imkoniyatlari va samaradorligi	532
Muxtarova Lobar Abdimannabovna, Shoymurodova Roziya Yusuf qizi	
Amfibialarning teri orqali nafas olishi: morfofiziologik asoslari va evolyutsion ahamiyati	536
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyeva, Normurodova Farishta Begmurod qizi, Xolmurodova Dilrabo Panji qizi, Qo'ldoshova Ruxshona Navro'z qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarda bilish jarayonining rivojlanishi ...	541
Norqulova Ma'mura Husniddin qizi	
Kasbiy ta'lim tashkilotlarida xalqaro ta'lim dasturlarini joriy qilishning ilmiy-amaliy ahamiyati.....	546
Nosirov Bunyodjon G'offorali o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining oila va jamoat tashkilotlari bilan hamkorligi.....	550
Qambarova Naziraxon Barxonovna	

An'anaviy oila sharoitida kelinlarda noadaptiv psixologik himoya mexanizmlarini kamaytirish bo'yicha psixokorreksion yondashuv	554
Qobilova Nasiba Ismatjon qizi	
Ona tili ta'limida kreativ yondashuv asosida o'quv jarayonini modellashtirishning pedagogik shart-sharoitlari	557
Qulmuminov O'rolboy Safar o'g'li, Jumayeva Hulkar Panji qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy rivojlanish dinamikasi	562
Ravshanova Gulnoza Burxonovna, Turdiboyeva Umida Ravshan qizi, Norjigitova Rohila Abduvoid qizi	
Ingliz, o'zbek va rus tillari foydalanuvchilari uchun lug'atlar yaratishning lingvistik va amaliy asoslari	565
Raxmonova Sardora Muminjonovna	
Jismoniy tarbiya darslarini yangicha pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etishning nazariy va amaliy asoslari	569
Ro'zmetov Rasul Tangirberganovich	
Sutemizuvchilarning kelib chiqishi va xilma-xilligi	573
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Sattorova Sanobar Boboqul qizi, Salimova Shahrizoda Ikromjon qizi	
Raqamli muhitda voyaga etayotgan o'spirinlarda empatiya va ijtimoiy-emotsional rivojlanishning neyropedagogik xususiyatlari	578
Shamsiddinov G'iyosjon Husniddin o'g'li	
Bo'lajak muhandislarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda dasturlashtirilgan ta'lim vositalarining o'rni ...	583
Sharipova Nodira Ilxom qizi	
Digital Educational Technologies in Improving the Quality of Teaching: Methods and Practical Implementation	588
Tashpulatova Nafisa Bakhtiyarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ishonchni rivojlantirishda inklyuziv usullardan foydalanish	591
To'laboyeva Irodaxon Maxammadali qizi	
SRDM modeli orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarida STEAM kompetensiyalari va Computational Thinking ko'nikmalarini shakllantirish	595
Toshpulatova Niyoxon Shavkatjon qizi	
Umumta'lim maktablarida fan to'garaklari faoliyatini tashkil etishning pedagogik shartlari	600
Toshtemirova Dilnoza Abdug'ani qizi	
Development of an Integrated Learning Module Based on Digital Technologies in the Educational Process ...	604
Umirov Ilkhom Iskandar ugli	
Muskul-skelet tizimi nuqsonli o'quvchilarning nozologik guruhlariga differensial yondashuv asosida adaptiv sportga yo'naltirish	608
Uraimov Sanjar Ruzimatovich, Ubaydullayeva Dilnoza Muhammad qizi	
Boshlang'ich ta'limda alohida ehtiyojga ega bo'lgan o'quvchilarni o'qitishning bugungi holati va muammolari tahlili	612
Uroqova Yorqin qizi	
Inklyuziv ta'lim muhiti asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining texnologiya darslarida ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	615
Xamidova Zarina Iskandar qizi	
Qushlar migratsiyasi va uning ekologik sabablari	619
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Raximova Dilfuza Ilyos qizi, Saburova Sarvinoz Erkabay qizi	
Imkoniyati cheklangan bolalarni jismoniy tarbiya va sportga jalb etishning nazariy va amaliy asoslari	623
Xasanova Nilufar Raxmatovna	
Raqamli avlod tarbiyasida milliy qadriyatlar va ota-onalarning virtual-pedagogik madaniyati uyg'unligi	628
Xaydarova Xilola Raximberdiyevna	
Разработка алгоритмов для визуализации и анализа решения задач линейного программирования ..	631
Бурунова Муниса Баходировна, Хакимов Дониёр Бахтиёр Угли	
Ta'lim tizimida moliyaviy boshqaruv tushunchasi va iqtisodiy mazmuni	637
Mannanova Maftuna Fazliddin qizi	
Koreya ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvning nazariy asoslari va uning pedagogik mohiyati	641
Adamatov Anvar Ablaqulovich	
Bo'lajak pedagoglarning raqamli didaktik kompetensiyasini rivojlantirish: muammo va yechimlar	645
Uskanov Kaxramon Xalikulovich	
Matematika fanini o'qitishda onlayn platformalardan foydalanish	648
Mirzayeva Shahlo, Yorqulova Mashhura, Boboqulova Durdona	

ONLINE MARKETINGDA EMOTSIONAL MANIPULATSIYA USULLARINING TA'SIRI

Nurmatov Nurhayot

Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti,
amaliy psixologiya kafedrası v. b dotsenti,
psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Kimsanboyeva Komila Shermuxammadqizi

Amaliy psixologiya kafedrası talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada online marketing jarayonida emotsional manipulyatsiya usullarining qo'llanilishi masalasi ko'rib chiqilgan. Maqolada raqamli marketing muhitida iste'molchi xulqiga hissiy ta'sir ko'rsatish mexanizmlari tahlil etilgan. Qo'rquv effekti, ijtimoiy isbot, cheklanganlik va emotsional branding kabi usullarning amaliy jihatlari o'rganilgan. Shu bilan birga, emotsional ta'sirning psixologik asoslari yoritilgan. Marketing jarayonida manipulyativ texnologiyalarning samaradorligi asoslab berilgan. Nazariy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: online marketing, emotsional manipulyatsiya, iste'molchi xulqi, ijtimoiy isbot, cheklanganlik effekti, emotsional branding, psixologik ta'sir.

Abstract: This article examines the application of emotional manipulation methods in online marketing. The mechanisms of emotional influence on consumer behavior in the digital environment are analyzed. Fear appeal, social proof, scarcity effect, and emotional branding are studied. Their psychological foundations and practical significance are described. The effectiveness of emotional strategies in marketing communications is substantiated. The paper provides theoretical and practical recommendations.

Key words: online marketing, emotional manipulation, consumer behavior, social proof, scarcity effect, emotional branding, psychological influence.

Аннотация: В данной статье рассматривается применение методов эмоциональной манипуляции в онлайн-маркетинге. Проанализированы механизмы эмоционального воздействия на поведение потребителей в цифровой среде. Изучены методы страха, социального доказательства, дефицита и эмоционального брендинга. Раскрыты их психологические основы и практическая значимость. Обоснована эффективность эмоциональных технологий в маркетинговых коммуникациях. Представлены теоретические и практические рекомендации.

Ключевые слова: онлайн-маркетинг, эмоциональная манипуляция, поведение потребителя, социальное доказательство, эффект дефицита, брендинг, психологическое воздействие.

KIRISH

Bugungi kunda raqamli iqtisodiyot sharoitida online marketing biznes subyektlari faoliyatining ajralmas qismiga aylandi. Internet texnologiyalari va ijtimoiy tarmoqlarning keng rivojlanishi natijasida mahsulot va xizmatlarni targ'ib qilish jarayoni yangi bosqichga ko'tarildi. Ayniqsa, iste'molchilarning hissiy holatiga ta'sir ko'rsatish orqali ularning xarid qarorlarini shakllantirish marketing strategiyalarining muhim yo'nalishiga aylandi. Shu sababli emotsional manipulyatsiya usullarini o'rganish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, inson qarorlarining katta qismi mantiqiy tahlil asosida emas, balki hissiy omillar ta'sirida qabul qilinadi. Online marketing aynan shu xususiyatdan samarali foydalanadi. Reklama matnlari, vizual tasvirlar, ranglar, musiqa va shiorlar orqali iste'molchida muayyan emotsional holat shakllantiriladi. Bu esa uning xarid qilish ehtimolini oshiradi.

Online marketingda emotsional manipulyatsiyaning asosiy usullaridan biri – qo'rquv effekti hisoblanadi. "Cheklangan vaqt", "Oxirgi 3 dona qoldi", "Aksiya tugashiga 2 soat qoldi" kabi iboralar iste'molchida yo'qotishdan qo'rqish hissinu uyg'otadi. Natijada shaxs tezkor qaror qabul qilishga moyil bo'ladi. Bu usul savdo hajmini oshirishda keng qo'llaniladi.

Yana bir muhim mexanizm – ijtimoiy isbot usulidir. “Minglab mijozlar tanladi”, “Eng ko‘p sotilgan mahsulot”, “5 yulduzli baho” kabi ma’lumotlar insonning ko‘pchilik fikriga ergashish tendensiyasiga asoslanadi. Ijtimoiy tasdiq iste’molchida ishonch hosil qiladi va mahsulotni xavfsiz tanlov sifatida qabul qilishiga yordam beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Cheklanganlik effekti ham keng qo‘llaniladigan texnikalardan biridir. Mahsulotning kamligi yoki vaqt jihatidan cheklanganligi uning qadriyatini oshiradi. Psixologik jihatdan inson noyob narsalarni yuqori baholaydi. Shu sababli “limited edition” yoki “faqat bugun” kabi takliflar kuchli emotsional ta’sir ko‘rsatadi. Emotsional brending esa uzoq muddatli strategiya hisoblanadi. Reklamalarda oila, mehr, muvaffaqiyat, baxt, orzu kabi qadriyatlar tasvirlanadi. Bu orqali brend va iste’molchi o‘rtasida hissiy bog‘lanish shakllanadi. Natijada iste’molchi nafaqat mahsulotni, balki brend qadriyatlarini ham qabul qiladi.

Online marketing muhitida emotsional manipulyatsiya usullarining samaradorligi ko‘plab psixologik tadqiqotlar orqali tasdiqlangan. Zamonaviy iste’molchi internet orqali juda katta hajmdagi axborot bilan to‘qnash keladi. Shu sababli inson miyasi barcha ma’lumotlarni chuqur tahlil qilib ulgurmaydi va ko‘pincha tezkor, hissiy qarorlar qabul qiladi. Marketing mutaxassislari aynan shu psixologik xususiyatdan foydalanib, reklama strategiyalarini ishlab chiqadilar. Hissiyotlarga ta’sir ko‘rsatish orqali iste’molchining e’tiborini jalb qilish va uning xarid qarorini tezlashtirish mumkin bo‘ladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Online marketingda emotsional manipulyatsiyaning yana bir muhim usuli – hikoya (storytelling) texnikasidir. Hikoya asosida qurilgan reklama insonda kuchli emotsional reaksiyani uyg‘otadi. Masalan, mahsulot haqida oddiy ma’lumot berishdan ko‘ra, uni inson hayotidagi muayyan muammo yoki orzu bilan bog‘lash samaraliroq hisoblanadi. Storytelling orqali reklama auditoriyasi o‘zini voqea qahramoni o‘rniga qo‘yadi va mahsulotga nisbatan ijobiy munosabat shakllantiradi. Natijada reklama nafaqat axborot berish, balki emotsional tajriba yaratish vositasiga aylanadi. Bundan tashqari, rang psixologiyasi ham online marketingda emotsional ta’sir ko‘rsatishning muhim vositasi hisoblanadi. Turli ranglar inson psixikasida turlicha hissiyotlarni uyg‘otadi. Masalan, qizil rang energiya, faollik va shoshilinchlik hissini kuchaytiradi. Shu sababli ko‘plab internet-do‘konlarda “Sotib olish” tugmasi qizil rangda tasvirlanadi. Moviy rang esa ishonch va barqarorlikni ifodalaydi. Shu bois banklar, texnologik kompaniyalar va rasmiy xizmatlar ko‘pincha ushbu rangdan foydalanadilar.

Ranglar orqali iste’molchining hissiy holatiga ta’sir qilish marketing samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Vizual kontent ham emotsional manipulyatsiya jarayonida muhim rol o‘ynaydi. Inson miyasi tasvirlarni matnga qaraganda tezroq qabul qiladi. Shu sababli reklama materiallarida yuqori sifatli rasmlar, videolar va grafik elementlardan foydalanish keng tarqalgan. Masalan, baxtli oila, muvaffaqiyatga erishgan inson yoki quvonchli vaziyatlarni tasvirlovchi reklama obrazlari iste’molchida ijobiy hissiyotlarni uyg‘otadi. Natijada mahsulot ushbu ijobiy hissiyotlar bilan bog‘lanadi va xarid qilish ehtimoli oshadi.

Online marketingda emotsional manipulyatsiyaning yana bir muhim ko‘rinishi – shaxsiylashtirilgan reklama hisoblanadi. Zamonaviy raqamli texnologiyalar foydalanuvchilarning qidiruv tarixi, qiziqishlari va onlayn xatti-harakatlarini tahlil qilish imkonini beradi. Ushbu ma’lumotlar asosida iste’molchiga individual reklama takliflari taqdim etiladi. Shaxsiylashtirilgan reklama insonda “bu aynan men uchun” degan hissiy tasavvurni uyg‘otadi. Natijada reklama yanada samarali bo‘ladi. Shuningdek, online marketing strategiyalarida ijobiy emotsiyalarni shakllantirish muhim o‘rin tutadi. Masalan, chegirmalar, sovg‘alar, bonuslar yoki aksiyalar iste’molchida quvonch va qoniqish hissini uyg‘otadi. Bu esa brendga nisbatan ijobiy munosabatni mustahkamlaydi.

Psixologik tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, ijobiy emotsiyalar asosida shakllangan tajriba inson xotirasida uzoqroq saqlanadi. Shu sababli marketing kampaniyalarida ijobiy hissiy tajriba yaratish muhim hisoblanadi. Online marketingda emotsional manipulyatsiya usullarining samaradorligi ijtimoiy tarmoqlar rivojlanishi bilan yanada oshdi. Instagram, Facebook, TikTok kabi platformalarda reklama ko‘pincha oddiy foydalanuvchi kontentiga o‘xshash tarzda beriladi. Bu esa reklamaning tabiiy qabul qilinishiga yordam beradi. Influencer marketing deb ataladigan strategiyada mashhur blogerlar va jamoatchilik fikr yetakchilari mahsulotlarni tavsiya qiladilar. Ularning shaxsiy tajribasi va emotsional ifodalari auditoriya uchun ishonchliroq ko‘rinadi.

Biroq emotsional manipulyatsiya usullaridan foydalanishda marketing mutaxassislari ehtiyotkor bo‘lishlari zarur. Haddan tashqari manipulyativ reklama iste’molchilarda salbiy munosabatni shakllantirishi mumkin. Agar reklama va real mahsulot o‘rtasida farq katta bo‘lsa, iste’molchi o‘zini aldagandek his qiladi. Bu esa kompaniyaning obro‘sigacha salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli zamonaviy marketingda manipulyatsiya va axloqiy mas’uliyat o‘rtasidagi muvozanat muhim ahamiyat kasb etadi. Online marketingda emotsional manipulyatsiya usullari iste’molchi xulqini shakllantirishda muhim psixologik mexanizm sifatida namoyon bo‘ladi. Hissiyotlarga ta’sir ko‘rsatish orqali reklama samaradorligini oshirish mumkin. Biroq ushbu jarayonda iste’molchilar huquqlari

va axloqiy tamoyillarni hisobga olish zarur. Shu bilan birga, emotsional manipulyatsiya usullarining haddan tashqari qo'llanilishi salbiy oqibatlariga olib kelishi mumkin. Yolg'on ijtimoiy isbot, sun'iy ravishda yaratilgan cheklanganlik yoki asossiz qo'rquv uyg'otish iste'molchi ishonchini pasaytiradi. Uzoq muddatli istiqbolda bu brend reputatsiyasiga zarar yetkazadi. Shu sababli marketing faoliyatida axloqiy me'yorlarga rioya qilish muhimdir.

Online marketingda emotsional manipulyatsiya usullari zamonaviy marketing strategiyalarining eng muhim va samarali vositalaridan biri hisoblanadi. Axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi, internet tarmoqlarining keng ommalashuvi hamda elektron tijoratning global miqyosda kengayishi natijasida iste'molchilarning xarid qilish odatlari tubdan o'zgardi. Endilikda iste'molchilar mahsulot yoki xizmat haqida ma'lumot olish, ularni taqqoslash va xarid qilish jarayonlarini asosan onlayn platformalar orqali amalga oshirmoqda. Bunday sharoitda kompaniyalar xaridorlarning e'tiborini jalb qilish, ularning qiziqishini uyg'otish va xarid qarorini tezlashtirish uchun turli psixologik mexanizmlardan foydalanadilar. Emotsional manipulyatsiya ana shunday vositalardan biri bo'lib, u insonning his-tuyg'ulari, ehtiyojlari va ichki motivlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Inson psixologiyasida qaror qabul qilish jarayoni ko'pincha mantiqiy tahlildan ko'ra emotsional reaksiyalarga tayanadi. Daniel Kahneman tomonidan ilgari surilgan dual jarayon nazariyasiga ko'ra, inson miyasi tezkor, intuitiv va hissiy qarorlarni ko'proq qo'llaydi. Shu sababli online marketingda reklama xabarlarini iste'molchilarning aynan hissiy qabul qilish mexanizmlariga yo'naltiriladi. Reklama matnlarida qo'llaniladigan maxsus iboralar, ranglar, vizual tasvirlar, videolar va musiqalar iste'molchida ma'lum bir emotsional holatni shakllantiradi. Bu esa uning xarid qilishga bo'lgan moyilligini sezilarli darajada oshiradi.

Emotsional manipulyatsiyaning eng keng tarqalgan shakllaridan biri qo'rquvga asoslangan ta'sirdir. Masalan, "Aksiya yakunlanishiga bir soat qoldi", "Oxirgi imkoniyat", "Faqat bugun" kabi xabarlar iste'molchida shoshilinchlik hissini uyg'otadi. Psixologiyada bu holat FOMO – ya'ni imkoniyatni qo'ldan boy berish qo'rquvi deb ataladi. Ushbu mexanizm xaridorni ortiqcha tahlil qilmasdan tezkor qaror qabul qilishga undaydi. Ayniqsa, internet-do'konlar va bronlash tizimlarida bu usul juda samarali hisoblanadi. Ijtimoiy isbot usuli ham online marketingda keng qo'llaniladi. "10 000 dan ortiq mijoz tanladi", "Eng ko'p sotilgan mahsulot", "Mijozlar tavsiya qiladi" kabi xabarlar insonning ko'pchilikka ergashish xususiyatiga asoslanadi. Robert Cialdini ta'kidlaganidek, odamlar noaniq vaziyatlarda boshqalarning xatti-harakatlariga tayanishga moyildir. Shu bois ijobiy sharhlar, reytinglar va tavsiyalar xarid ehtimolini sezilarli darajada oshiradi. Cheklanganlik effekti emotsional manipulyatsiyaning yana bir samarali shaklidir. Inson tabiatiga ko'ra kam uchraydigan yoki vaqtincha mavjud bo'lgan narsalarga yuqori qiymat beradi. "Limited edition", "Faqat 5 dona qoldi", "Bugungi taklif" kabi marketing xabarlarini mahsulotning qadrini oshiradi. Bu esa xaridorni zudlik bilan harakat qilishga undaydi.

Emotsional brending esa uzoq muddatli marketing strategiyasining asosiy yo'nalishlaridan biridir. Brend iste'molchi bilan hissiy aloqa o'rnatishga intiladi. Reklamalarda oila, muhabbat, muvaffaqiyat, orzular va do'stlik kabi universal qadriyatlarining aks ettirilishi iste'molchida iliq hissiyotlarni uyg'otadi. Natijada brend oddiy mahsulot yetkazib beruvchidan ko'ra ko'proq ma'naviy ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, nostalgiya effekti ham kuchli emotsional ta'sir vositasi hisoblanadi. O'tmishga oid obrazlar, bolalik xotiralari yoki tarixiy elementlar iste'molchida samimiy his-tuyg'ularni uyg'otadi. Bu usul, ayniqsa, ijtimoiy tarmoqlarda yuqori samaradorlik ko'rsatadi. Biroq emotsional manipulyatsiya texnikalaridan foydalanishda etik me'yorlarga amal qilish zarur. Haddan tashqari manipulyativ reklama iste'molchi ishonchini pasaytirishi mumkin. Soxta sharhlar, yolg'on chegirmalar yoki sun'iy ravishda yaratilgan taqchilik kompaniyaning obro'siga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Zamonaviy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, emotsional marketing kampaniyalari an'anaviy informatsion reklamalarga nisbatan yuqori konversiya ko'rsatkichlariga ega. Emotsional kontent foydalanuvchilar tomonidan ko'proq ulashiladi, muhokama qilinadi va esda qoladi. Bu esa brendning ommaviyligini oshiradi. Kelajakda sun'iy intellekt, neyromarketing va katta ma'lumotlar texnologiyalari emotsional manipulyatsiya usullarini yanada takomillashtiradi. Kompaniyalar iste'molchilarning individual hissiy holatini real vaqt rejimida tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa marketing strategiyalarining shaxsiylashtirilishiga olib keladi.

Umuman olganda, online marketingda emotsional manipulyatsiya usullari iste'molchi xulqiga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Ular xarid qarorlarini tezlashtiradi, brendga sodiqlikni oshiradi va savdo samaradorligini ta'minlaydi. Biroq ushbu usullardan foydalanishda shaffoflik, halollik va ijtimoiy mas'uliyat tamoyillariga amal qilish marketingning barqaror rivojlanishining muhim sharti hisoblanadi. Faqat ana shunday yondashuvgina kompaniya va iste'molchi o'rtasida uzoq muddatli, ishonchli va o'zaro manfaatli munosabatlarni shakllantirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Onlayn marketingda emotsional manipulyatsiya usullarining qo'llanilishi iste'molchi xulqiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi va savdo samaradorligini oshiradi. Qo'rquv effekti, ijtimoiy isbot, cheklanganlik hamda emotsional brending eng keng tarqalgan texnikalar hisoblanadi. Biroq ushbu usullarni qo'llashda shaffoflik va axloqiy me'yorlarga rioya qilish zarur.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, hissiy omillarga asoslangan marketing kampaniyalari an'anaviy usullarga nisbatan yuqori samaradorlikni ta'minlaydi. Shu bois zamonaviy marketing strategiyalarida emotsional yondashuv muhim o'rin tutadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Фатхутдинов Р. А. Стратегический маркетинг: Учебник. 5-е издание. – М.: ЗАО “Бизнес-школа” “Интел-Синтез”, 2008.
2. Gadjaliev K. M. Xizmatlar tarkibida ijtimoiy marketingning mohiyati va mazmuni // Zamonaviy iqtisodiyot muammolari. – 2010. – 3-son.
3. Smart Insights. Increasing Brand Awareness Is Main Goal for Social Media Strategies. – 2020-yil, 1-iyun. Qaraldi: 2020-yil, 1-iyun.
4. Schindler R. M. Pricing Strategies and Psychological Pricing // Journal of Consumer Research. – 2012.
5. Solomon M. R. Consumer Behavior: Buying, Having, and Being. – Pearson, 2018.
6. Vigotskiy A. S. Psixik rivojlanish nazariyasi. – Moskva, 2019.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.